

4. grein.

56

7. gr. laganna skal eigi beitt gegn varðskipinu danska hjer við land, er það hefir lækni. Önnur dönsk herskip, sem hafa lækni, skulu vera undanþegin þeirri tilkynningarskyldu, sem ákveðin er í 7. gr. laganna.

9. júní

Öll herskip, sem hafa lækni, skulu og vera undanþeginn þeirri læknisrannsókn, sem um ræðir í 8. gr. laganna, ef skipslæknir skýrir hjeraðslækni frá heilbrigði manna á skipinu. Þær ráðstafanir, sem sóttvarnarnefnd telur þörf á að gera og byggðar eru á skýrslu skipslæknis, skal birta foringja skipsins.

Ef herskip, hvort heldur er danskt eða frá öðru ríki, er samkvæmt 11. gr. laganna skyldugt að hafa uppi sóttvarnarveifu, þá skal foringi þess að öllu leyti fara eptir fyrirmælum laganna.

Reykjavík, 9. júní 1903.

Landshöfðinginn yfir Íslandi

Magnús Stephensen.

Jón Magnússon.

Reglur

um sóttthreinsun á skipum.

57

15. júní

Samkvæmt 19. gr. laga 6. nóvbr. 1902 um varnir gegn því að næmir sjúkdómar berist til Íslands eru hjer með settar eptirfarandi reglur um sóttthreinsun á skipum og farangri.

I. Almenn ákvæði.

1. gr.

Þá er skip er sóttthreinsað, skal læknir vera viðstaddur og segja fyrir verkum, ella fá til þess mann, sem vanur er sóttthreinsunarstarfi.

Skipverjar eru skyldir að vinna að sóttthreinsuninni; ef fleiri manna þarf við, skal sóttvarnarnefnd fá þá úr landi, en taka svo fáa, sem komizt verður af með.

Allir þeir, er að sóttthreinsun vinna, skulu hafa yzt klæða strigaföt eða þjett ljereptsföt, sem hylji vel annan klæðnað allan. Að loknu verki skulu þeir sóttthreinsa þessi utanyfirföt (sbr. 6. gr.) og þvo höfuð og hendur úr sublimatvatni (1⁰/₀₀) og skó sína úr karbólvatni (5⁰/₀) eða sublimatvatni (2⁰/₀₀)

2. gr.

Að jafnaði skal haga verkum á þann hátt og þau vinna í þeirri röð, sem hjer segir:

- 1) Ef sjúkir menn eru á skipinu, skal flytja þá á land í sóttvarnarhús.

57

2) Ef lík eru á skipinu, skal tafarlaust flytja þau á land og jarðsetja. 15. júní Skál vefja hvert lík innan í dúk, sem difið er í sublimatvatn ($2^0/_{00}$), leggja það í vel þjetta kistu og hafa á kistubotni 4 þumlunga þykkt lag af muldum viðarkolum, eða þurri mómylsnu, eða þurri ösku. Þá skal loka kistunni vandlega og þvo hana utan úr sublimatvatni ($2^0/_{00}$) og skal hafa allan þennan umbúnað áður en kistan er flutt á land. Grafa skal þar í kirkjugarði, sem sízt er von til að aðrar grafir verði teknar innan skamms.

3) Þvínæst skal sótthreinsa allan íverufatnað og rúmfatnað þeirra manna, sem veikir hafa verið á skipinu. Ef læknir telur þörf á, skal einnig sótthreinsa sængurföt og óhreinan nærfatnað eða allan fatnað þeirra manna á skipinu, sem heilbrigðir hafa verið, og skal það jafnan gert, ef um pest, austurlenzka kóleru, bólusótt eða útbrotataugaveiki er að ræða. Skulu allir menn á skipinu baða sig úr heitu sápuvatni áður en þeir fara í hrein fót.

4) Ávallt skal sótthreinsa þær káetur skipsins, sem sjúkir menn hafa komið í. Þá skal og sótthreinsa allar aðrar vistarverur í skipinu, eldhús og forðabúr, ef læknir telur það nauðsynlegt, og skal það jafnan gert, ef um pest, austurlenzka kóleru, bólusótt eða útbrotataugaveiki er að ræða.

5) Tæma skal öll drykkjarvatnsílát á skipinu og fylla þau aptur nýju, hreinu drykkjarvatni. Ef um austurlenzka kóleru er að ræða, eða útbrotataugaveiki, eða almenna taugaveiki, skal láta í vatnið mangansúrt kalí, 1: 40000, áður en það er tekið úr ílátunum. —

6) Ef bannaður farangur er í skipinu skal taka hann upp úr lest og sótthreinsa, en lóga (brenna) því sem ekki verður sótthreinsað. Ef læknir álitur að einhver annar farangur á skipinu sje sóttmengaður, þá skal og sótthreinsa þann farangur. Því næst skal sótthreinsa allar lestir í skipinu; nú er skip svo hlaðið að ekki er unnt að flytja farminn til í því, og skal þá setja hann á land undir umsjón sóttvarnarnefndar, svo að unnt verði að sótthreinsa lestirnar. Jafnan skal sótthreinsa allar lestir í skipi, þó að enginn bannaður farangur sje í því, ef pest eða austurlenzk kólera hefir verið á skipinu.

7) Allt lestarvatn skal sótthreinsa, ef læknir telur nauðsýn á, og dæla það út í sjó, og skal það jafnan gert ef pest, austurlenzk kólera eða útbrotataugaveiki hefir verið á skipinu.

8) Ef um pest er að ræða, skal að lokum, þá er skipið hefir verið tæmt, svæla rottur og mýs og brenna skrokkana.

II. Um sótthreinsunarlýf.

3. gr.

1) *Sublimatvatn.* Í hvern pott af vatni skal láta 1 eða 2 grömm (1 eða $2^0/_{00}$) af sublimati og 10 grömm (kúfaða teskeið) af matarsalti. Lita skal vatnið (rauðleitt eða bláleitt) með ögn af anilínlit til þess að enginn villist á því og drekki það. Handhægast er að nota Angerers sublimattablettur; í hverri tablettu er 1 gramm af sublimati og auk þess bæði salt og anilínlitur.

2) *Karbolvatn*. Í hvern pott af vatni skal láta 50 grömm (5%) af hreinsaðri karbólsýru. 57
15. júní

3) *Karbólsápuvatn*. Í hvern pott af heitu vatni (c. 50° C.) skal láta 50 grömm af grænsápu (5%) og hræra út; því næst skal bæta við 50 grömmum (5%) af óhreinsaðri karbólsýru. Þetta karbólsápuvatn skal jafnan vera vel heitt þá er það er notað.

4) *Kalkblanda*. Gott brennt kalk er slökkt með vatni; skal ætlast svo á, að 1 pottur af vatni fari í hver 4 pd. af kalki. Kalkmjelið skal taka þá er hitinn er úr því og láta í þjett ílát og byrgja vel yfir og geyma á þurrum stað. Pottur af þessu kalkmjeli er látinn í 2 potta af vatni og hrært út; það er kalkblanda (c. 20%) og skal hún jafnan vera ný þá er hún er notuð.

5) *Formalin* er formaldehyd leyst upp í vatni (40%).

6) *Pictolin* er blanda af ýmsum lopttegundum (mest breinnisteinssýrling), sem þjappað er saman svo að þær verða að vökva; er það geymt í glerflöskum eða leirdunkum. Þá er vökvanum er helt úr ílátnu, breytist hann að vörmu spori í lofttegundir.

III. Hvernig sótthreinsa skal.

4. gr.

Sorp og rusl. Brenna skal allt sorp, brjefarusl, tuskur, hálm og annað því um líkt, sem einskisvirði er.

5. gr.

Næurgögn og hrákailát. Í næurgögn og hrákailát skal hella kalkblöndu, jafnmiklu og fyrir er af öðrum legi, og láta standa 1 klukkustund áður en út er helt. Síðan skal þvo öll þess konar ílát vandlega úr heitu karbólsápuvatni og því næst úr sublimatvatni (2‰), ella sjóða þau ½ klukkustund í sóðavatni **Salerni**. (10% af sóða). Í salerni skal hella kalkblöndu og því næst þvo þau á sama hátt.

6. gr.

Íveruföt og sængurföt. Utanyfirföt og sængurföt (svæfla, dýnur, ábreiður), sem skemmast sængurföt. ast mundu ef soðin væru í vatni eða lögð í bleyti, skal sótthreinsa í sjóðheitum vatnsgufustraumi og er bezt að sótthreinsa allan fatnað á þann hátt, ef því verður við komið.

Ef sótthreinsunarofn er til á hafnarstaðnum, skal flytja fötin þangað af skipinu í vel þjettum pokum, sem difið er í sublimatvatn (1‰). Nú er sótthreinsunarofn ekki til, og má þá á gufuskípum nota gufu úr katlinum; skal setja fötin í tunnu, ámu eða eitthvert annað þjett og rúmgott ílát og hleypa gufu úr katlinum gegnum pípu inn í ílátið og hafa gat á því andspænis pípunni, svo að gufan komist út. Föt verða sótthrein ef sjóðheit vatnsgufa leikur um þau 1 klukkustund. Gæta skal þess, að þjappa ekki fötunum saman í ílátið. Þá má og sótthreinsa í vatnsgufu á þann hátt, að setja stóran pott yfir eld og hafa vatn í og setja stóra botnlausu tunnu ofan á pottinn, skal tunnan falla vel að

57 pottbarminum; hafa skal hlemm yfir tunnunni og á honum op í miðju, heldur 15. júní lítið, til þess að vatnsgufan komist út, en tappagat nær röndinni og þar í kork-tappa og gangi hitamælir gegnum tappann. Neðan í hlemminn skal hengja föt þau, er sótthreinsa á, og þvínæst kynda undir pottinum; skal hafa fötin í tunn-unni 1 klukkustund eptir að hitamælirinn er stigin upp að suðumarki.

Allan þann fatnað, sem þolir suðu án þess að skemmast, má sjóða í vatni $1\frac{1}{2}$ klukkustund og er hann þá sótthreinn. Bezt er að hafa sóða (C. 20/0) í vatninu.

Þann fatnað allan, er þolir að liggja í bleyti, má og leggja í sublimat-vatn (10/00) eða karbólvatn og láta liggja í 6—12 klukkustundir; er hann þá sótthreinn.

Leðurskó og aðra hluti af leðri skal þvo úr sublimatvatni (10/00) eða karbólvatni. Smáa leðurmuni, sem ekki þola mikla bleytu, skal strjúka með dulu, sem difið er í sublimatvatn eða karbólvatn.

Löðskinn (feldi o. s. frv.) skal brenna, ef ætla má að sóttmengun sjeu, ella væta í karbólvatni og hengja til þerris móti sól, ef ætla má að lítil hætta standi af.

7. gr.

Skipið sjálft. Þau rúm í skipinu, sem sjúklingar hafa verið í, skal að jafnaði sótthreinsa sem hér segir: Fyrst skal vandlega bursta vegg og gólf (byrja efst á veggjum og halda niður á við) úr vel heitu karbólsápuvatni með stinnum burstu eða kústi. Því næst skal nudda lopt og vegg og gólf með svampi, sem vættur er í sublimatvatni (20/00) og gæta þess að lögurinn fari inn í allar rifur og smugur. Að tveim klukkustundum liðnum eða lengri tíma skal þvo herberg-ið úr heitu vatni.

Fágaðar eða gljámálaðar þiljur skal þvo úr karbólvatni með svampi eða dulu og hafa hraðan á svo að ekki skemmist.

Glugga skal þvo úr karbólvatni eða sublimatvatni (20/00).

Málmrið, málmsnerla og allt annað það, er af máli er gert, skal þvo úr karbólvatni (ekki sublimatvatni).

Veggjapappír skal væta í sublimatvatni, rífa hann af og setja nýjan í staðinn.

8. gr.

Þau rúm í skipinu, sem engir sjúkir menn hafa komið í (káetur, lestir, o. s. frv.) skal að jafnaði sótthreinsa sem hér segir: Vegg og gólf skal burstu úr heitu karbólsápuvatni; að tveim klukkustundum liðnum eða lengri tíma skal þvo lopt vegg og gólf úr heitu vatni.

Fágaðar eða gljámálaðar þiljur, glugga og málmhluti skal hreinsa á þann hátt sem fyrir er mælt í 7. gr.

Veggjapappír skal nudda vandlega með brauðmylsnu, síðan safna sam-an mylsnunni og brenna hana.

9. gr.

57

Innanstokks- Að því er snertir sótthreinsun á innanstokksmunum, skal yfirleitt 15. júní
munir. fara eftir þeim reglum, sem settar eru um vegg og gólf í 7. og 8. gr.

Fóður á legubekkjum og stólum skal bursta úr karbólvatni og setja út til þerris, mót sólu, ef unnt er.

Myndir og málverk skal nudda með brauðmylsnu á sama hátt og veggja-pappír.

Eldhúsgögn og borðbúnað skal sjóða $1\frac{1}{2}$ klukkustund í vatni og hafa sóða í vatninu (10%).

Sóttmenguð brjef, skjöl og bækur, sem ekki má brenna, skal sótthreinsa með formalíni á þann hátt er hjer segir: Hafa skæl rúmgott, loptþjett ílát (kistu, ámu), láta riur vættar í formalíni neðst í ílátið, þar á ofan trjerimla, raða munum þeim, er sótthreinsa skal, á rimlana og því næst loka ílátinu vandlega og bera kitti eða harða feiti í allar rifur og smugur svo að hvervetna sje loptþjett. Skal nú ílátið standa óhrært í 12 klukkustundir og er þá sótthreinsuninni lokið.

10. gr.

Farangur. Bannaðan farangur skal sótthreinsa ef nokkur er, og hafa sömu aðferð, sem við sótthreinsun á fatnaði og innanstokksmunum.

Brenna skal allt það, sem ekki er hægt að sótthreinsa til hlítar (pappírsafklippur o. s. frv.).

11. gr.

Lestrvatn. Í lestarvatnið skal láta þynnta kalkblöndu, (1 mál af kalkblöndu + 3 mál af vatni) 16—20 potta fyrir hvert fet af kjöllengd trjeskipa, en 20—40 potta ef í járnskipi er. Ef lestarvatnið er í mörgum aðgreindum hölfum, skal gæta þess að láta kalkblöndu í þau öll í hlutfalli við stærð þeirra. — Að 12 klukkustundum liðnum skal tæma allt lestarvatnið úr skipinu og síðar rjóða vanalegri kalkblöndu innan í öll vatnshólf.

12. gr.

Rottur og mýs. Rottum og músum skal eyða á þann hátt er hjer segir: Þá er allur farmur og forði er fluttur úr skipinu, skal strá einhverju mataragni í lestir, vatnshólf og forðaklefa til þess að lokka kvikindin fram úr fylgsum. Pottum eða öðrum málmilátum er radið í skipið, 6 í hverja lest og hvort vatnshólf, 2 í forðaklefa. Í þessum ílátum skal brenna brennisteini og viðarkolum og skal taka 10 grömm af brennisteini (stangabrennisteini) og 20 grömm af viðarkolum fyrir hvern teningsmetra af loptrúmi. Þá er kveikt hefir verið, skal loka vandlega öllum opum og ekki opna aptur fyr en í fyrsta lagi að 10 klukkustundum liðnum.

Í stað brennisteins má hafa pictolín — því er stökt á við og dreif í lestir, vatnshólf og forðaklefa, svo miklu að nemi 2 pundum fyrir hverja 100 teningsmetra af loptrúmi. Síðan er öllum opum lokað og ekki opnað aptur fyr en að 3 klukkustundum liðnum.

Þá er opnað er, skal leita vandlega að skrokkunum, taka þá upp með

57 tǫngum, fleygja í málmlát, hella steinolíu yfir og brenna til kaldra kola. Í gufu-
15. júní skipum má fleygja skrokkunum í eldinn undir gufukatlinum.

Loks skal rjóða kalkblöndu á lopt, veggi og gólf í öllum lestum, vatns-
hólfum, og forðaklefa.

*

*

*

Reglugjörð þessi öðlast gildi 1. júlí 1903.

Reykjavík 15. júní 1903.

Landshöfðinginn yfir Íslandi.

Magnús Stephensen.

Jón Magnússon.

58

19. júní

Reglur

um afnot sóttvarnarhúsa.

Samkvæmt 6. gr. laga 6. nóvbr. 1902 um varnir gegn því að næmir
sjúkdómar berist til Íslands eru settar eftirfarandi reglur um afnot sóttvarnarhúsa.

1. grein.

Sóttvarnarhús þau, sem reist eru samkvæmt lögum 6. nóvbr. 1902 um
varnir gegn því að næmir sjúkdómar berist til Íslands, skal taka til afnota þá
er þörf gerist að sóttkvía sjúka menn af aðkomuskipum, sem sjúkir eru af ein-
hverri erlendri sótt (sbr. 1. gr. nefndra laga), svo og ef einhver erlend sótt
kemur á land í grennd við sóttvarnarhúsið.

Þá er aðrir næmir sjúkdómar gera vart við sig á aðkomuskipum eða á
landi, má því að eins láta sjúklingana í sóttvarnarhús, að lækni telji ógerlegt
að stöðva sjúkdóminn með því að hafa sjúklingana á heimilum sínum eða í al-
mennu sjúkrahúsi (sbr. lög 31. jan. 1896 um varnir gegn útbreiðslu næmra
sjúkdóma, 6. gr.).

Sóttvarnarnefnd skal annast um, að sóttvarnarhús með öllum innanstokks-
munum sje tafarlaust vandlega sótthreinsað í hvert sinn, þá er afnotum
þess er lokið.

2. grein.

Sóttvarnarnefnd skal annast viðhald á sóttvarnarhúsi og sjá um, að til
sje í húsinu allur sá útbúnaður, sem með þarf og ekki er unnt að útvega taf-
laust þá er húsið er tekið til afnota.

Hverju sóttvarnarhúsi skal fylgja búshlutabók og skal í hana skrá alla
lausa muni, sem húsinu fylgja. Í þessa bók skal færa alla þá muni, sem keypt-